

Ἰουλιανῶν (κατὰ τὴν μετὰ τοῦ Ἀντωνίου διανομήν τοῦ Κράτους).

Ἐπὶ κοινότητι μετὰ ταῦτα σειρά πολέμων περιπετειῶν μετὰ τοῦ Ὀκταβίου Τιβερίου καὶ Αὐγούστου, μέχρις οὗ ἐπὶ Μ. Κωνσταντίνου ἐπὶ ἤλθε γενική πολιτική ἀναδιοργάνωσις, καὶ οὕτως αἱ μὲν ἐπαρχίαι τοῦ Νωρικοῦ, Παννονίας, Μοισίας, Δαλματίας, Ἑλλάδος, Ἡπείρου, καὶ Κρήτης ἀπετέλεσαν τὴν λεγομένην «Νομαρχίαν Ἰλλυρίας», αἱ δὲ λοιπαὶ δέκα, Νωρικοῦ τοῦ Παρχίου, Νωρικοῦ Μεσογαίου, Παννονίας πρώτης, Δακίας παρχίου, Δακίας Μεσογαίου, καὶ Δαλματίας ἀπετέλεσαν τὴν «Διοίκησιν Ἰλλυρίας», ἡ δὲ ἀρχαία Ἰλλυρία ἐκλήθη Νέα Ἡπείρος.

Ἡ πολιτική δὲ αὕτη διάταξις διατηρήθη μέχρι τῆς κυριαρχίας τῶν Ὄστρογόθων, ὅτε ἡ χώρα κατεμερίσθη εἰς διάφορα κρατίδια (Δαλματία, Κροατία, Βοσνία, Σλαβωνία) ἅτινα ἐξηφανίσαν τὸ ἀρχαῖον τῆς Ἰλλυρίας ὄνομα, ὅπως κατόπιν ἀπεδόθη ὑπὸ τοῦ Ναπολέοντος Α' εἰς τὰς ὑπὸ τῆς Αὐστρίας ἀποσπασθείσας χώρας.

Ὡς πρὸς τὴν λαοκρατίαν, μεγάλης ἀπὸ τῆς ἡγεμονικῆς τιμῆς ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ἀπόλλων, ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Περσεύων, ὁ Διόνυσος καὶ ἡ Ἄρ-

τεμις, ὁ Ἑρμῆς καὶ ὁ Ἀσκληπιός· πῶζονται δὲ ἀργυρὰ καὶ χαλκὰ νομίσματα μετὰ διαφόρων μορφῶν (ἰδίᾳ τῶν θεῶν τούτων) καὶ παραστάσεων· τῆς Ρίζωνος δὲ ὑπάρχουσι τοιαῦτα (168 π. Χ.) μετ' ἐπιγραφῆς ΡΙΞΟ καὶ ΡΙΞΟΝΙΤΑΝ.

Ἐν τῇ Δαλματίᾳ, ἥς ἡ ἐμπορικὴ ἀνάπτυξις, καίτοι ἡ Ἰλλυρικὴ τῆς κοινωνία ἠθικῶς, ὡς πάντοτε, ἐμειονέχεται. Ὁρᾶται εἰς τὴν ἐπιμύξειαν μετὰ τῆς ἐγγύς Μ. Ἑλλάδος καὶ εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν ἀπεράντων ὀρυμῶν, τῶν χρυσοφόρων μεταλλείων καὶ τῶν γαιανθρακορυμνείων, διεκρίθησαν αἱ διοικήσεις τῆς Ζάρας, τοῦ Σπαλάθρου (κτισθέντος ὑπὸ Θεσσαλῶν), τῆς Ραγούσης (κτισθείσης ὑπὸ Ἐπιδαυρίων τῷ 676 π. Χ. καὶ διαγωνισμένης πρὸς τὸ μέγαλα τότε ἐμπορικὸν κέντρον, καὶ ἥς ἡ εἰς τὰ γράμματα ἐπίδοσις καὶ τὰς τέχνας ἦτο τοιαύτη, ὥστε ἐπωνομασθῆσαν Σλαβωνικαί Ἀθῆναι), καὶ ἡ τοῦ Κατάρου (ὑπερθεμελιώθη τῷ ΣΤ' αἰῶνι π. Χ. ὡς δημοκρατία καὶ ὑπετάγη τῷ 1420 εἰς Ἑνετίαν, εἰς Αὐστρίαν—συνθήκη 1797, εἰς Γαλλίαν 1805, καὶ πάλιν εἰς Αὐστρίαν τῷ 1815)

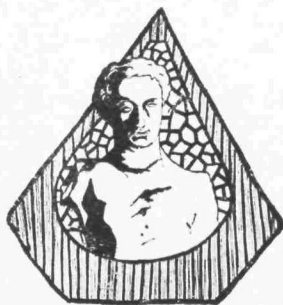
(Ἐπεται τὸ τέλος)

Χ. Α. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ἑνὸς Ἡellenic.

Ἰουλιανῶν καὶ Ἰάγος. — Διόσκουροι μὴ ἀλλήλοισιν ὀνομαζόμενοι. — Ἐν τῇ ἀσυμφωνίᾳ, ἡ συνεργασία. — Οἱ νέοι Ἕλληνες λογοτιζοῦνται καὶ ὁ Ἀρτοκράτης τοῦ Πανεπιστημίου. — Ψελλὸς καὶ Παπαδιαμάντης. — Συνάδελφος ἱγυρινάξων. — Ὁ αἰωνόβιος. — Ὁδός... Ἀγνιγενήτου. — Ὁ φιλελληνισμὸς ἐν Εὐρώπῃ. — Ποῦ ὀρεῖται ἡ Ἑλλάς; τὴν ὑπαρξίν της. — Ὁ Χρόνος καὶ ὁ π. πρεσβευτής. — Βύρων καὶ Βολταίρος. — Πόλεμος κατὰ τὸν δελταῖον. — Ἡ Γκάμπη ὑπὸ διωγμῶν. — Τὰ χάριτα πυρομαχικά. — Οἱ Σκηνίται. — Ζητεῖται φορεῖον πρῶτων βοηθειῶν διὰ τοὺς ἐκδρομῆς λογοτέχνους. — Ἡ Κυρία μετὰ τὴν καμελίας. — Δάκρυα καὶ στεναγμοί. — Ὁ Κερμαϊκὸς τοῦ Μεσολογγίου. — Ὅσα ἡρώων.

Ὁ κορυφαῖος δραματικοί, εἰς τὸ μεταίχμιον ἱστάμενοι τῶν παλαιῶν καὶ τῶν νέων ἡθοιοῶν, διδάσκαλοι καὶ οἱ δύο τῆς ὑποκριτικῆς, μὴ στέργοντες γὰ ἐργασθῶν τακτικῶς εἰς θιάσους, ἔκαμαν τὸν ὠραῖον συνδυασμὸν γὰ παίξουν μαζὴ εἰς κλα-

σικὸν ἔργον. Καὶ ἐξέλεξαν τὸν «Ὁθέλλον». Ἰάγος ὁ Οἰκονόμου, Ὁθέλλος ὁ Βονασέρας. Καὶ ἐν ἀκροατηρίῳ ἐκλεκτῷ καὶ πολυπληθεῖ, εἰς ὃ διεκρίνοντο οἱ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων, διηρμήνευσαν, κατόπιν

προσεκτικῆς μελέτης, τοὺς δύο δυσκόλωτάτους ρόλους οἱ Διόσκουροι τῆς ἐκλεκτικῆς τέχνης. Μολονότι οὔτε ὁ διάκοσμος—ὁ κατὰ τὸ δυνατόν φιλόκαλος, ἀλλ' ἀκατάλληλος—οὔτε οἱ συνεργάται—εὐγενῶς καὶ προχειρῶς προσφερθέντες διὰ τὴν ἐκτακτὸν παράστασιν—ἐβοήθησαν, τὸ ἔργον ἐπαύθη ὁποσδήποτε ἐπαρκῶς, ὥστε νὰ δημιουργηθῇ ἐντύπωσις, πολὺ βεβαίως ἀνομιαν ἐκείνης, ἣν παρεῖχον αἱ τῶν θερινῶν θεάτρων παρωδία εἰς παρωχημένην ἐποχὴν, ὅχι ὅμως καὶ ἐκείνης. ἦν μὰς ἐχάρισε πρὸ τινῶν ἐθνῶν ὁ περαστικὸς Νοβέλλι. Ὁ Βονασέρας, ἔχων ἔμφυτον τὸ δραματικὸν πάθος εἶχε στιγμὰς ἐκδηλώσεως τῆς ζήλουτιας δυναμίας. Καὶ θὰ ἦτο ἀρτιότερα ἡ ὑπόκρισις ἐάν ἡ ὀργὴ δὲν τὸν συνεκλόνηζε τόσο. ὥστε νὰ χάνονται ἐντὸς τοῦ στόματος του αἱ τελευταῖαι λέξεις, ἀκριβῶς εἰς τὰς κρίσιμωτέρας στιγμὰς. Ἐάν ἡ ἀπαγγελία ἦτο διανεστέρα, θὰ ἡρμονίζετο περισσότερον, πρὸς τὴν μιμητικὴν τοῦ ἡθοιοῦ, ἡ ψυχὴ τοῦ ἀκροατοῦ. Ὁ Ἰάγος μὲ τὰ ἀδιείδωτα βάθη τῆς μαύρης παρὰ τὴν λευκὴν ὄφιν ψυχῆς του, μὲ μίαν φυσικὴν ὑποκρισίαν γεμάτην φθόνου, μὲ ὕψος ψυχραῖον ἀπεδόθη ἀπὸ τοῦ Οἰκονόμου σατανικώτατα. Κάθε του φράσις εἶνε μελετημένη καὶ ψυχολογημένη, κατέχει τὴν ἔννοιαν καὶ τῆς δίδει τὴν ἐκφρασίαν, ἥτις προσήκει, μολονότι ἡ φωνὴ του μὴ ὑφίσταμένη μεταπτώσεις, προσδίδει κάποιαν μονοτονίαν εἰς τὸ σύνολον.

Μία διαρρηστέρα συνεργασία των θά μᾶς ἐπεφύλασσαν αἰσθητικὰς ἀπολαύσεις μὲ τὰς ὁποίας δὲν μᾶς ἔχουν συνηθίσῃ οἱ καλοκαίρινοι θίασοι. Τίς οἶδεν ἂν αὐτοὶ οἱ ἀτίθασοι καὶ ἀσυμβίβαστοι πρὸς τοὺς συνεταίρους των, συμβιώσουν ἐν ἀρμονίᾳ ἀκριβῶς ἕνεκα τῆς πρὸς τοὺς ἄλλους ἀσυμφωνίας!

✧

Μετά τὸν κ. Σωτηριάδην, ὁ κ. Σίμος Μενάρδος εἰδικὸς διὰ τὴν ἑλληνικὴν λογοτεχνίαν, ἀφοῦ ἔφθασε κατὰ τὴν περυσινὴν διδασκαλίαν του μέχρι τοῦ Ψελλοῦ ἔκλειεν εἰς ἓν μάθημα λόγον καὶ περὶ τῶν νεωτέρων συγγραφέων, τῶν νεοκρημένων: τοῦ Σολωμοῦ, τοῦ Κάλβου, τοῦ Βαλαωρίτου, τοῦ Ροῦδου καὶ τοῦ Παπαδιαμαντί, πρὶν ξαναγυρίσῃ εἰς τοὺς προγόνους, ἰστορῶν τὴν ἐξέλιξιν χρονολογικῶς τῆς λογογραφίας.

Ὁ κ. Ξενόπουλος διεμαρτυρήθη, διατι τὰς γὰ μὴ ἔχῃ τὸ θάρρος ὁ κ. καθηγητὴς νὰ κρίνῃ καὶ τοὺς ζῶντας ἄλλ' ὁ κ. Μενάρδος ὅστις εἶνε συγχρόνως καὶ καθηγητὴς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ὁξφόρδης, ἰσχυρίσθη ὅτι ἀκολουθεῖ τὸ Ἀγγλικὸν σύστημα, κατὰ τὸ ὁποῖον εἰς λογοτέχνης ἀξιούται τῆς ἀπὸ Πανεπιστημιακῆς ἔδρας μνείας, ἀφοῦ ἀποθάνῃ. Ὁ κ. Ξενόπουλος, ὡς γνήσιος Ἕλλην, ἐντροπιά εἰς καννάδες, καὶ διετύπωσε τὴν γνώμην ὅτι ὁ κ. Μενάρδος ἔπρεπε νὰ μιμηθῇ τὸν κ. Σωτηριάδην, ὁμιλῶντα περὶ τοῦ κ. Λορσίν. Καὶ ὁ μὲν κ. Μενάρδος ἔχει, ἀναμφιβόλως δίκαιον. Ἐφ' ὅσον ζῇ ὁ συγγραφεὺς δὲν εἶνε ἄρα γε ἱκανὸς αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ διακηρύξῃ τὴν ἀξίαν του; Μερικοὶ μάλιστα μὲ τὸ παραπάνω. Ἀλλὰ καὶ ὁ κ. Ξ. ὁμολογεῖ ταπεινοφρονέστατα ὅτι δὲν ἔχει τὴν ἐλαχίστην ἀξίωσιν νὰ τὸν «διδάσκουν» εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Καὶ ἔληξε οὕτω τὸ ἐπεισόδιον. Ἀλλ' ἔξ ἀφορμῆς αὐτοῦ, προέκυψε μία εὐχάριστος εἰδησις, ἥτις θὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ τοὺς ἀντιφρονούντας πρὸς τὴν περὶ Ἀκιδιμικήος ἀποσιωπήσεως τῶν ζωντανῶν γνώμην τοῦ κ. καθηγητοῦ τῆς Ἑλλ. γραμματολογίας. Ὅτι οὗτος σκοπεύει νὰ γράψῃ μελέτην, Ἀγγλιστὶ ἴσως, περὶ τοῦ νέου Ἑλλ. διηγήματος. Μία τοιαύτη μελέτη, ἰδίως διὰ τοὺς ξένους, ἀξίζει, διότι τὸ διήγημα εἶνε τὸ εὐπρεπέστερον εἶδος τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας. Μολονότι ἡ μελέτη δὲν θὰ εἶνε κριτικὴ, ἀλλὰ γραμματολογικὴ, θὰ δικαιωθῇ ἐν τούτοις καὶ μερικοί, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀξίαν, ἄλλ' ἥτις δὲν ἐκτιμεῖται...

✧

Καὶ ὅμως δὲν ἐγράφη οὔτε ἓν χρονογράφημα! Ἀπέθανεν εἰς τοὺς Ἀμπελοκήτους ὁ ἐκ Θήρας Ἰωάννης Φουγέρης, ἄγον ἡλικίαν μόνον 120 ἐτῶν. Ἐξῆ πατριωρικῶς ἐν μέσῳ υἱῶν, ἐγγόνων, δισεγγόνων, τρισεγγόνων. Κατὰ τὴν Ἐναρξιν τῆς Ἑλλ. Ἐπανστασεως ἦτο 26 ἐτῶν. Εἴθισται νὰ γράφεται ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὅταν ἀπέθνησκε γέρον ἀτόμαχος τὸ «τελευταῖον λείψανον τοῦ ἀγῶνος». Δὲν γνωρίζω ἂν ὁ 26ετής τότε Φουγέρης μετέσχε τοῦ πολέμου, μολονότι τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ δὲν ὑπῆρχον ἀπαλλαγέντες. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τοῦ ἐν λείψανον τῆς ἡρωοτοκῆς ἐποχῆς, ἐν ζωντανῶν μνημεῖον, τὸ ὁποῖον πολλὰ εἶχε νὰ διηγῇ, ἄλλ' ἀμφιβάλλω ἂν ἐν τῇ λήθῃ ἐν ἡ ἐβίου περιήλθεν ἢ ὑπαρξίς του εἰς γνῶσιν ἱστοριογράφου μᾶς τινοῦ ἢ καὶ λογίου, ὅστις θὰ εἶχε ἔνα φωνογράφων πιστότατον τῆς πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν ἐποχῆς. Καὶ ἀπέθανεν ὁ ὑπεραιωνόβιος, ποῦ νομίζετε; Εἰς τὴν ὁδόν... Ἀρτιγεννήτου!

Ὁ φιλελληνισμὸς εἶνε μία παράδοσις. Ἀπὸ τὰς εὐγενεστέραις παραδόσεις ὅσας ἔχει ἀκόμη ὁ πολιτισμένος κόσμος. Καὶ ἡ μικρὰ Ἑλλάς πάντοτε ἠσθάνθη παρηγορίαν καὶ ὑπερηφάνειαν, ὅταν ἤκουε συμπαθεῖς λόγους ἀπὸ τοῦ Ἰσχυροῦς, κυρίως χάριν τοῦ ἐνδόξου παρελθόντος τῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ζωτικότητά της, ἣν δὲν ἴσχυσαν μακροὶ αἰῶνες δουλείας νὰ μαρῶνωσιν. Ἀλλ' ἀφ' οὗτου τὰ Εὐρωπαϊκὰ συμφέροντα ἔφθασαν εἰς τὴν πλέον αἰματηρὰν σύγκρουσιν ἐξ ὅσων ἀναφέρει ἡ ἱστορία, ἡ περὶ Ἑλλάδος παράδοσις ἠρξισε νὰ γίνεταί πολὺ ἰδεολογικὴ. Καὶ ἐν ὅσῳ ἡ Ἑλλάς ἀπέβλεψε περισσότερον εἰς τὴν ὑπαρξίν της καὶ οὐχὶ εἰς τὴν τυφλὴν ἐξυτηρήτησιν ὀρισμένων ξένων συμφερόντων, ἔγινεν ὁ στόχος τῶν ἀδικωτέρων ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν αὐθαδεστέρων ἀπειλῶν. Καὶ ἀναίρει ὁ τύπος τῆς «ἀδελφῆς» Γαλλίας κατὰ τὸν σκαιότερον τρόπον τὰς περὶ φιλελληνισμοῦ παραδόσεις. Καὶ μᾶς ρίπτει κατὰ πρόσωπον ὁ Παρισινὸς «Χρόνος» κανοναρχοῦντος τοῦ ἐνταῦθα πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας, τὴν φράσιν: «Ἡ Ἑλλάς ὀφείλει εἰς τὰς Συμμαχους Δυνάμεις, τὴν ἀνεξαρτησίαν της, τὸν πολιτισμὸν της καὶ τὴν εὐημερίαν της». Παραπολὺ ἐπῆραν ψηλά τὸ Χερουβικὸ οἱ «εὐεργεταί». Καὶ πρέπει νὰ βροντοφωνήσῃ κανεὶς πρὸς τοὺς Ναρκισσευμένους προστάτας ὅτι ἡ Ἑλλάς ὀφείλει τὴν ἀνεξαρτησίαν της εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὸν ἡρώσιμον τὸν τέκνον της, ὅτι ἡ Ἑλλάς δὲν ὀφείλει τὸν πολιτισμὸν της εἰς κανένα Σύμμαχον ἄλλ' οἱ Σύμμαχοι ὀφείλουν τὸν ἰδικὸν τὸν πολιτισμὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν «κοιτίδα τοῦ πολιτισμοῦ», καὶ ὅτι τὴν εὐημερίαν της ὀφείλει εἰς τὴν τιμίαν ἐργασίαν, φιλοπονίαν καὶ ἐπιχειρηματικότητα τῶν τέκνων της. Αὕτη εἶνε ἡ ἀναμφισβήτητος ἀλήθεια τὴν ὁποίαν ὁ κίτρινος ξένος τύπος καὶ ἡ ἐμβριθὴς διπλωματία δὲν θέλουν νὰ ἀναγνωρίσουν. Ἡ Ἑλλάς ὀφείλει εὐγνωμοσύνην οὐχὶ εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν διπλωματίαν, ἢ ὅποια ὑπῆρξεν μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν δυσμενὴς εἰς πλείστας περιστάσεις—ὅρα καὶ βομβαρδισμῶν Κρήτης, ἢ ὅποια ἐμαρτύρησε κυριολεκτικῶς ἕνεκα ὅχι τὸσον τῶν Τούρκων, ὅσον τῆς Εὐρωπαϊκῆς δυστροπίας,—ἀλλ' εἰς ἐκλεκτὰ πνεύματα, εἰς τοὺς λογίους τῆς Εὐρώπης καὶ εἰς τὸ φιλελεύθερον λαϊκὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ὅμως πλειστάκις κατεδείχθη ἀνίσχυρον νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν γνώμην του. Ὡ, εἰς ἔξῃ ὁ Βύρων, μὲ ποίους μύθους στρουφῶν θὰ ἐχαιρέτιζε τὰς ἀσεβεῖς κατὰ τοῦ Ἑλλ. πνεύματος ἐκφράσεις τῶν συμφεροντολόγων Εὐρωπαίων, καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν συμπολιτῶν του, καὶ ὁ Βολταῖρος ποῖα βέλη πικρᾶς εἰρωνείας θὰ ἐξηκόντιζε κατὰ τῆς τῶν ἐπισήμων ἀμαθείας...

✧

Οἱ Ἀγγλοι ἐπετέθησαν γενναϊότατα κατὰ τῶν... δελταρίων. Δὲν ἐφείσθησαν τῶν εἰκόνων καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀπυρόρρευσαν τὴν κυκλοφορίαν δελταρίων παριστώντων λιμένας, ναπηγεῖα, ἐργαστάσια πολεμικῶν εἰδῶν, μνημεῖα ὑψηλόρουφα κ.λπ. Τώρα ἀπαγορεύεται ἡ ἀποστολὴ οἰουδήποτε εἰκονογραφημένου δελταρίου εἰς ἄλλο κράτος, ἔστω καὶ οὐδέτερον, ἔστω καὶ ἐὰν τὸ δελτάριον παριστάνει τὴν χορεύτριαν Γκάμπη Δελὺς ἢ τὸν Ριγζαντέν. Ποῦ νὰ φαντασθῇ κανεὶς ὅτι τὰ ἀνοικτὰ καὶ ἀθῶα δελτάρια θὰ ἐξακρατηρίζοντο ὡς... πυρομαχικά!

Εάν οι λόγοι μας δεν κατορθώσαν έως τώρα να αποτελέσουν ένα σύνδεσμον, μερικοί κατορθώσαν και σπουδαιότερον, ὅχι μόνον σύλλογον — μᾶλλον ομάδα — νὰ αποτελέσουν ἀλλὰ καὶ νὰ κάμνουν ἐκδρομὰς. Οἱ λόγοι, ὡς γνωστὸν, εἶνε ὁστρακα τοῦ γραφείου. Οἱ νεωτερίζοντες περιπατητικοὶ συγγραφεῖς εἶνε τῆς... παρελθούσης γενεᾶς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. Ἦγούνται οἱ κ. κ. Καμπούρογλους καὶ Ζησίου. Οἱ τὸν ὄμιλον τῶν ἐκδρομῶν — λογοτεχνῶν, ἀποτελοῦντες ὀνομάσθησαν Σκηνῖται, ἡ δὲ πρώτη ἐκδρομὴ, ἀναβλήθη εἰς αὐτὰς... τοῦ κρούου, ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ εἰς τὸ — honni soit κ.λ.π. — Δαφνί.

Κατὰ τὰς ἐκδρομὰς θὰ γίνωνται καὶ διαλέξεις ὑπὸ τῶν μελῶν, ἐφ' ὅσον δὲν τοὺς ἐπιρραΐζει ὁ κόπος τῆς πεζοποιΐας...

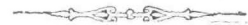
Ὁ κινηματογράφος, μετὰ τῶν τόσων μεταβολῶν τὰς ὁποίας ἡ ἐμφάνισις του προσέκλεσε, εἶνε καὶ ἡ ἀναβίωσις τοῦ ρωμαντισμοῦ. Εἰς πλεῖστα δράματα ἡ ἐκ τοῦ φυσικοῦ ἀναπαράστασις ἀρτυνέει καλαιᾶς αἰσθηματικὰς ἐποχάς. Εἰς μίαν θεατρικὴν παράστασιν ἐλλεῖπει τὸ περιβάλλον, τὸ διαθέτον τὴν ψυχὴν εἰς τὴν εἰσοδὴν ποιητικῶν ἐντυπώσεων, αἱ ὁποῖαι προκαλοῦν τὴν σκέψιν καὶ τὴν νοσταλγίαν, ἐνῶ ἐπὶ τῆς ὁθόνης παρέρχεται αὐτοῦσιον τὸ κάλλος τῆς φύσεως, ἡ δὲ ἱκανότης τῶν καλλιτεχνῶν συγκεντροῦται εἰς τὴν φυσιογνωμίαν, δι' ἧς βαθύτερον δονεῖται ἡ αἴσθησις τοῦ ἀνθρώπου. Παρατηρήθη δὲ ὅτι παρ' ὅλην τὴν ὥς ἐκ τοῦ χρόνου καὶ τῆς διαπλάσεως τῆς νέας γενεᾶς ἐπερχομένην μοιραίως μεταβολὴν ἀντιλήψεων ἐν Ἑλλάδι σοβεῖ πάντοτε ὁ ρωμαντισμός, ὁ συσφίγγων τὴν καρδίαν καὶ καταπνίγων ὑποκόφους στεναγμούς. Ἡ «Κυρία μετὰ τῆς Καμελίας» τὸ παλαιότατον αὐτὸ ἔργον, ἐπὶ δεκαπέντε συνεχῶς ἡμέρας προσεῖλκυσε πυκνότητα πλήθη ἀπὸ τῆς παιδίσκης μέχρι τῆς ὀγδοηκοντούτιδος — ἰδίως ἀντιπροσώπους τοῦ ὁραίου φύλου — καὶ μανδύλια ἀνεσώθησαν ἀμύπολλα κατὰ τὴν θλιβεράν ἐξέλιξιν τοῦ εἰλικρινοῦς ἀλλ' ἀτυχοῦς ἔρωτος. Πόσοι δὲν ἀνεμνήθησαν παρελθουσῶν ἡμερῶν, πόσοι δὲν ἔζησαν αἴφνης εἰς ἐν περιβάλλον, τὸ ὁποῖον δὲν ἔπαυσε νὰ εἶνε ὁραῖον, ποιητικόν, γλυκύ, μελαγχολικόν. Ἡ ἱστορία τῆς Μαργαρίτας Γκοτιᾶ δὲν σβύνει διότι καὶ τὸ αἶσθημα, ὅπερ ἐνέπνευσε τὸ ἔργον, εἶνε ἀθάνατον. Ἠλαττώθησαν τὰ παραδείγματα τῆς ἐρωτικῆς ἀπαπαρήσεως, ἀλλ' ὁ ἐσωτερικὸς ἀνθρώπος δὲν μεταβάλλεται. Ἀναζῇ, ὅταν δογηθῇ, ὅσον κουρασμένος καὶ ἂν εἶνε ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς.

Ἐνας ὑπουργὸς μὴ ἀνέμων εἰς τοὺς νέους ἄνδρας — ὁ τῆς Ἐθν. Οἰκονομίας — ἔκαμεν ὅ,τι δὲν ἔκαμαν οἱ ἄλλοι ἕως τώρα ὑπουργοί. Ἀπέστειλεν εἰδικὸν ἀνθόκομον εἰς Μεσολόγγιον διὰ νὰ καταρτίσῃ σχέδιον ἐξωραϊσμοῦ τοῦ Ἡρώφου. Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι τὸ Ἡρῶφον, εἶνε ὁ Κεραμεικὸς τοῦ Μεσολογγίου, τὸ Πολυάνδριον τῆς Ἐξόδου, Κρανίου λόφος, ὅπου ἀνεπαύθησαν τὰ λείψανα τῶν ἡρωϊκῶν προμάχων τῆς ἡρωϊκῆς ἐξόδου. Ἀλλ' ὀλίγοι ἴσως γνωρίζουν ὅτι ὁ ἱερός αὐτὸς χώρος εἶχε ἐγκαταλειφθῇ χάρις εἰς τὴν ἀνύγνωστον ἀμέλειαν τῶν μέχρι τοῦδε Δημοτικῶν ἀρχῶν. Ἦτο ἕνας κηπος πενιχρὸς καὶ ἀκαλλιέργητος. Καὶ ὅμως ἀνακαλεῖ τὴν μεγαλοπρεπεστέραν ἴσως ἀγαλαμπὴν τῆς Ἑλ-

λην, πατριωτικῆς αὐτοθυοίας. Τὸ Ἡρῶφον εἶνε μειᾶς τριῶν προμαχόνων λόφος ἐκ χώματος καλύπτων, συσσωρευμένα τὰ ὀστᾶ, γνωστῶν καὶ ἀγνώστων, ἡρώων. Οἱ τάφοι παρέκει τοῦ Κυριακούλη Μαυρομαχάλη, τοῦ Θεοδώρου Γοῖβα, τοῦ Μάρκου Μπότσαρη, μετὰ κενὴν ὁμῶς τὴν θέσιν τοῦ ἀγάλματος τοῦ Δ' Ἀνζέρ, τὸ ὁποῖον ἐξηρσάμευσεν ὡς στόχος παίζοντων μειρακίων, τέλος τὸ κενοτάφιον τοῦ Βύρωνος, περισσότερον Ἑλληνικός ἢ Ἀγγλός, μετὰ τὸν ἀνδριάντα του. Ὁ καλλωπισμὸς ἐνδείκνυται, ὡς καὶ ἡ πραγματικὸς τῆς ὁραίας γνώμης τοῦ ἀρχαιολόγου κ. Σωτηρίου ὅπως ἰδρυνθῇ ἐκεῖ Μουσεῖον, ὅπου νὰ ἐναποτεθοῦν τὰ ἱστορικὰ τηλεβόλα, τὰ πιεστήρια τῶν «Ἑλλ. χρονικῶν» τοῦ Μάγερ, ἡ «Ἑλλάς» τοῦ Δανὶδ Δ' Ἀνζέρ — ὅλα δὲ αὐτὰ ἔχει σήμερον ἡ μᾶλλον περιφρ οὐρήσε τὸ ἱστορικὸν καὶ Ἑθνολογικὸν μουσεῖον Ἀθηνῶν — καὶ οἱ δύο θαυμάσιοι πίνακες τοῦ Βουζάκη: ἡ «Ἐξοδος» καὶ ἡ «Θυσία τοῦ Καψάλη» Δύναται — καὶ πρέπει — νὰ ἰδρυνθῇ τὸ μουσεῖον ἐν εἵδει Χριστιανικοῦ μανυσολείου δεξιᾷ τοῦ τύμβου, ὅπου μάλιστα προῦπηρχον, ὡς λέγεται, καὶ δύο ναῖδρια κατὰ τὴν Ἑβραϊστίαν. Ἐπίσης φρονεῖ, ὀρθῶς, ὅτι εἰς νεκροταφεῖον τοῦ 1821 δὲν ἔχουν θέσιν ἄλλα πρόσωπα, ὅσον ἐπίσημα καὶ ἂν ὑπῆρξαν. Καὶ ἡδὴ ἀφοῦ ἀπεφασίσθη νὰ καθαρισθῇ ὁ χώρος, ἐπιβάλλεται εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς Μεσολογγίτας νὰ καταστήσουν τὸ παρημελημένον Ἡρῶφον, ἀντάξιον τῶν νεκρῶν, ὅς περικλείει, ἀντάξιον καὶ τοῦ πομπῶδους ὀνόματος τὸ ὁποῖον φέρει. Διότι δὲν ἀποκρίπτω τὴν θλιβεράν ἐντύπωσιν ἣν ἔσχον πρὸ ἐτῶν, ὅτε μεταβὰς εἰς τὴν γενέτειράν μου, ἔσπευσα νὰ ἀντικρύσω μετ' ἄρρητον συγκίνησιν σχεδὸν ἐν... χωράφι, ἀντὶ Ἡρώφου.

ΔΑΦΝΙΣ

ΕΣΤΙΨΔΕΣ

ΕΡΩΤΗΣΑ...

Ἐρώτησα τὸ Θανιασμό :

— Γιὰ ποτὲ δὲν εἶσαι μόνος ;

Ποιὸς, μετὰ τὸ πρόσωπο γλωμό,

σὰν νὰ τὸν δέσῃ κρυφὸς πόνος,

σὲ τριγυρίζει ἀπὸ κοντά ;

Κι' αὐτὸς γελῶντας μ' ἀπαντᾷ :

— Δὲν τὸν γνωρίζεις ; Εἶν' ὁ Φθόγγος.

ΤΟ ΒΡΑΧΟ...

Τὸ βράχο τὸν τραχὺ καὶ τὸν περήφανο
τὸ κῆμα τὸν κτυπᾷ, τὸν ἀναδεύει
τὴν ἀμμουδιὰ τὴν ταπεινὴ καὶ ὑπάκουη
τὸ κῆμα τὴ φιλεῖ καὶ τὴ χαϊδεύει.

ΔΕ ΘΕΛΩ

Δὲ θέλω μήτε κἄν νὰ μοῦ μιλοῦν,
δὲ θέλω μήτε κἄν νὰ μ' ἀντικρύζουν
τὰ χεῖλη ποῦ ποτὲ τοὺς δὲ γελοῦν
τὰ μάτια ποῦ ποτὲ τοὺς δὲ δακρύζουν.

Ι. ΠΟΛΕΜΗΣ